

Posudek na bakalářskou práci

- školitelský posudek
 oponentský posudek

Jméno posuzovatele: Mgr. Petr Janšta, Ph.D.

Datum: 28.5.20024

Autor: Filip Jelínek

Název práce: Hmyz jako modelová skupina pro výzkum znalostí o bezobratlých a postoju k bezobratlým

- Práce je literární rešerší ve smyslu zveřejněných požadavků (pravidel).
 Práce obsahuje navíc i vlastní výsledky.

Cíle práce (předmět rešerše, pracovní hypotéza...)

Cílem práce je zpracování dostupné literatury, která se zabývá jak člověk vnímá hmyz, jaké má ke hmyzu postoje, znalosti a i tím, jak může prostředí a sociální učení ovlivnit lidský pohled na dané téma a jakými způsoby lze ovlivnit vnímání hmyzu člověkem.

Struktura (členění) práce:

Práce je členěna standardně, provází čtenáře pozitivními i negativními postoji vůči hmyzu, metodikou jejich výzkumu, jak tyto postoje (především negativní) ve vnímání změnit a to u dětí i dospělých. Dále se zabývá postoji v konzumaci hmyzu jako součástí jídelníčku v mnohých částech světa. V neposlední řadě také jaký vliv na postoje vůči hmyzu mají urbanizace, zážitkové programy a výjevy hmyzu v různých uměleckých dílech.

Jsou použité literární zdroje dostatečné a jsou v práci správně citovány?
 Použil(a) autor(ka) v rešerši relevantní údaje z literárních zdrojů?

Autor použil v práci úctyhodných 93 zdrojů, a to převážně článků v recenzovaných periodících. Některé citace v textu však nejsou formálně správně (nadbytek závorek, viz třeba „(např. Azil et al.,(2021); Lemelin et al., (2016); Batt, (2009))“. To se týká zejména ale pouze kapitoly 2.1.4.

Dále se autor dopustil několika chyb v citování zdrojů (především monografií či jejich kapitol). Namátkou např.:

Lemelin, Harper, R. W., Dampier, J., Bowles, R., & Balika, D. (2016). Humans, Insects and Their Interaction: A Multi-faceted Analysis.

Rai, S., Mishra, G., & Omkar. (2023). Insects in Culture. In Omkar (Ed.), Insects as Service Providers (s. 307–333). Springer Nature Singapore.

https://doi.org/10.1007/978-981-19-3406-3_11

Ruppert, E. E., Fox, R. S., & Barnes, R. D. (2004). Invertebrate Zoology: A Functional Evolutionary Approach. Thomson-Brooks/Cole 7th ed.

V jednom případě chybí iciály křestních jmen:

Samways. (1996). Saving Insects: A Crisis Science Insect Conservation Biology. BioScience, 46(3), 212–213. <https://doi.org/10.2307/1312744>

Mezi jmenným seznamem jsou v jednom případě vmezeřeny afiliace autorů:

Azil, A. H., Yakub, M. A., Department of Psychiatry, Faculty of Medicine, Universiti Kebangsaan Malaysia, Hassan, N., Department of Nursing, Faculty of Medicine, Universiti Kebangsaan Malaysia, Sharip, S., & Department of Psychiatry, Faculty of Medicine, Universiti Kebangsaan Malaysia. (2021). Fear towards insects and other arthropods: A cross sectional study in a Malaysian university. *Malaysian Journal of Society and Space*, 17(1). <https://doi.org/10.17576/geo-2021-1701-06>

Někde chybí ročník a paginace, popř. název periodika je velkými písmeny: Dicke, M. (2000). From anonymous 13th century painters to today's avant garde artists, the insect world has provided a wealth of inspiration. *AMERICAN ENTOMOLOGIST*.

Případně velkými písmeny kromě časopisu i název článku: Prokop, P., Usak, M., Erdogan, M., Fancovicova, J., & Bahar, M. (2011). SLOVAKIAN AND TURKISH STUDENTS' FEAR, DISGUST AND PERCEIVED DANGER OF INVERTEBRATES. *HACETTEPE UNIVERSITY JOURNAL OF EDUCATION*, 344–352.

S ohledem na celkové množství citovaných zdrojů jsou však tyto nedostatky spíše zanedbatelné.

Pokud práce obsahuje (nadstandardně) i vlastní výsledky, jsou tyto výsledky adekvátním způsobem získány, zhodnoceny a diskutovány?

Práce neobsahuje vlastní výsledky.

Formální úroveň práce (obrazová dokumentace, grafika, text, jazyková úroveň):

Práce je čtivá s občasným výskytem překlepů či chybějící interpunkce. Obecně bych se vyvaroval použití termínu „zvíře“ či „zvěře“ a nahradil termínem „živočich/ové“. Spojení „odpojení lidí od přírody“ v úvodu mi též nepřijde ideální.

V anglické verzi abstraktu chybí zmínka o postojích veřejnosti ke konzumaci hmyzu. Tabulka 1-3 se nazývá „Přehled použitých metod výzkumu...“. Nicméně v tabulce jsou uvedeny i další údaje jako např. téma výzkumu, cílové skupiny respondentů, použité modely, geografická oblast, počet respondentů atd.). Název tabulky by tedy měl být výstižnější. U některých studií v tabulce uvádíte počet respondentů, u některých ne. U zdrojů, kde neuvádíte počet respondentů, jsem namátkou bez velkého úsilí našel, že počet respondentů, resp. dotazovaných byl 13000 (Lemelin et al. 2016).

Vzhledem k tomu, že tabulka 1 a 2 jsou dost repetitivní, co se týče literárních zdrojů, navrhol bych tabulky sloučit do jedné (klidně i s tabulkou 3) a přidat sloupec, který bude vysvětlovat, jakých postojů se zdroj týká. Jakým způsobem byly zdroje v tabulce řazeny? Chronologicky ani abecedně řazeny nejsou.

Splnění cílů práce a celkové hodnocení:

Dle výše uvedeného je zřejmé, že práce obsahuje několik nedostatků. Současně je nutno zmínit, že ačkoliv se práce dle názvu má věnovat hmyzu jako modelové skupině pro výzkum postojů k bezobratlým, bezobratlí jsou zmiňováni pouze okrajově a práce se zabývá povětšinou jen hmyzem.

Na druhou stranu musím vyzdvihnout celkové množství zpracovaných literárních zdrojů a sestavení poměrně kvalitní rešerše o postojích člověka k hmyzu a dalších aspektů vytčených v cílech.

Celkově tedy práci hodnotím jednoznačně kladně a doporučuji k obhajobě.

Otázky a připomínky oponenta:

Na straně 3 dole popisujete, že hmyz často evokuje v lidech strach i odpor a že dobrým příkladem jsou švábi, kteří v lidech vyvolávají obě tyto emoce ve stejné míře (Azil et al., 2021). Čím šváb konkrétně vyvolává strach?

Jednou z cílových skupin výzkumu negativních emocí vyvolaných hmyzem jsou rybáři nebo zahradníci/zahradkáři a včelaři (viz Lemelin et al., 2016). Jsou jejich emoce méně negativní než u zbytku zkoumané populace a případně proč?

Na str. 14 uvádíte, že u termitů se konzumuje dospělec nebo královna. Jaký je mezi nimi rozdíl?

Na str. 20 uvádíte jako jeden ze zážitkových vzdělávacích programů hru plivání kobylek (cricket spitting). Jak takováto hra probíhá?

Obecná otázka týkající se vlastně i názvu práce. V některých vámi studovaných zdrojích se řeší vztahy pouze ke hmyzu a ne k bezobratlým celkově. Jak to dle vás mohlo celkově ovlivnit výsledky jednotlivých studií?

Jak byste si ideálně postavil pokus ke zkoumání postojů člověka k hmyzu s ohledem na další bezobratlé?

Návrh hodnocení školitele nebo oponenta

výborně velmi dobře dobře nevyhověl(a)

Podpis školitele/opponenta:

Instrukce pro vyplnění:

- Prosíme oponenty i školitele o co nejstručnější a nejvýstižnější komentáře k jednotlivým bodům (dodržujte zhruba rozsah), tučně vyznačené rubriky jsou povinnou součástí posudku.
- Při posuzování je nutno zohlednit požadavky stanovené pro vypracování bakalářských prací – viz <https://www.natur.cuni.cz/biologie/studium/pravidla-bc-2023.docx>
- Posudek, prosím, nahrajte ve formátu pdf do SIS k dané bakalářské práci nebo (v případě externích oponentů) zašlete v elektronické podobě na e-mail: zuzana.starostova@natur.cuni.cz. Vytisknutý a podepsaný posudek také zašlete na adresu: **Zuzana Starostová, katedra zoologie PřFUK, Viničná 7, 128 44 Praha 2** nebo **doručte do místnosti 241** či na **sekretariát katedry zoologie**. Podepsaný vytisknutý posudek je nutnou součástí protokolu o obhajobě bakalářské práce a musí být k dispozici nejpozději v den obhajoby.